

**GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL ECONOMIEI ȘI FINANTELOR**

**RAPORT ANUAL
PRIVIND
ACTIVITATEA DE AUDIT PUBLIC INTERN
- 2006 -**

CUPRINS

Introducere	3
Cap. I – Evaluarea modului de organizare și funcționare a structurilor de audit public intern	4
1.1. Stadiul organizării structurilor de audit intern la nivelul administrației publice centrale și locale	4
1.2. Statutul compartimentelor de audit intern și al auditorilor interni în cadrul entităților publice	7
Cap. II - Evaluarea modului de desfășurare a activității de audit public intern și a rezultatelor acesteia	13
2.1. Evaluarea modului de desfășurare a activității de audit public intern	14
2.1.1. Planificarea activității	14
2.1.2. Metodologia utilizată	17
2.1.3. Raportarea activității	18
2.1.4. Urmărirea implementării recomandărilor	19
2.2. Evaluarea constatărilor și recomandărilor rezultate în urma activității de audit intern pe principalele domenii	20
2.2.1. Procesul bugetar	20
2.2.2. Achiziții publice	21
2.2.3. Managementul resurselor umane	23
2.2.4. Activitatea juridică	24
2.2.5. Sistemul informatic	26
2.2.6. Administrarea, gestionarea și utilizarea fondurilor externe	27
2.2.7. Activități specifice instituțiilor publice	29
2.3. Activități desfășurate de M.Ec.F. prin UCAAPI și CAPI pentru îmbunătățirea activității de audit intern	31
2.3.1. Evaluarea activității UCAAPI	31
2.3.2. Evaluarea activității CAPI	33
Concluzii finale	34

APROB
MINISTRUL ECONOMIEI ȘI FINANTELOR

VARUJAN VOSGANIAN

INTRODUCERE

Scopul raportului este prezentarea stadiului implementării activității de audit intern la nivelul sectorului public și a progreselor înregistrate în anul 2006 în acest domeniu, în conformitate cu prevederile cadrului normativ și procedural și standardele profesionale; prezentarea principalelor concluzii și recomandări formulate în cadrul misiunilor de audit derulate în anul de raportare, sintetizând contribuția funcției de audit intern la îmbunătățirea activității entităților publice.

Baza legală

Raportul a fost elaborat de Ministerul Economiei și Finanțelor prin Unitatea Centrala de Armonizare pentru Auditul Public Intern în baza art.8, lit.g din *Legea nr.672/2002* privind auditul public intern, a *OMFP nr.38/2003* pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern cu modificările și completările ulterioare, precum și a *OMFP nr. 252/2004* pentru aprobarea Codului privind conduita etică a auditorului intern, care stabilește ansamblul principiilor și regulilor de conduită privind activitatea auditorilor interni, astfel încât aceștia să-și îndeplinească cu profesionalism, loialitate și corectitudine atribuțiile ce le revin.

Baza documentară a raportului

Elaborarea Raportului anual privind activitatea de audit intern desfășurată în cadrul sectorului public are la bază rapoartele de activitate ale tuturor entităților publice pe anul 2006 referitoare la acest domeniu, rapoartele de evaluare a activității de audit intern realizate de Unitatea Centrala de Armonizare pentru Auditul Public Intern, precum și rapoartele de evaluare ale sistemului de audit intern, realizate de specialiști ai Comisiei Europene sau de organisme independente cu care aceasta cooperează.

Raportul a fost structurat conform modelului general de raportare pentru această activitate stabilit de Comisia Europeană pentru țările membre și candidate, în care au fost implementate sistemele moderne privind controlul financiar public intern.

CAPITOLUL I

Evaluarea modului de organizare și funcționare a structurilor de audit public intern, a experienței și calificării auditorilor interni

1.1. Stadiul organizării structurilor de audit intern la nivelul administrației publice centrale și locale

Legea nr. 672/22.12.2002 privind auditul public intern, cu modificările și completările ulterioare răspunde cerințelor Comisiei Europene în ceea ce privește crearea în țările membre și candidate a cadrului legal în domeniul auditului intern. Prin această lege a fost definit conceptul de audit intern în conformitate cu standardele acceptate pe plan internațional, ca parte importantă a sistemului de control financiar public intern, definind în același timp *arhitectura sistemului de audit intern în sectorul public*, precum și principiile de funcționare a acestuia în sistem descentralizat. Sistemul de audit public intern la nivel național are următoarea structură:

- a) *Comitetul pentru Audit Public Intern (CAPI)* - organism profesional cu caracter consultativ, format din specialiști în domeniu din cadrul altor entități publice decât Ministerul Economiei și Finanțelor, al cărui rol, din poziția unui observator independent, este acela de a îmbunătăți strategia de dezvoltare a activității de audit intern, de a contribui la creșterea generală a calității sistemului de audit intern din entitățile publice, dezvoltarea cooperării cu auditul extern și de a promova schimbul de experiență cu sectorul privat în acest domeniu.
- b) *Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern (UCAAPI)* – care funcționează ca direcție generală în Ministerul Economiei și Finanțelor, având responsabilitatea de a elabora și conduce o strategie unitară în domeniul auditului public intern, de a asigura dezvoltarea cadrului normativ și procedural necesar exercitării activității de audit intern, de a evalua funcționalitatea acesteia în scopul identificării direcțiilor de acțiune pentru creșterea contribuției la îmbunătățirea activităților entităților publice și de a coordona sistemul de perfecționare a pregătirii profesionale al auditorilor interni.
- c) *Compartimentele de audit intern* din entitățile publice reprezintă cea mai importantă verigă în cadrul arhitecturii sistemului descentralizat de audit intern, acestea fiind, de fapt, unitățile care desfășoară activitatea propriu-zisă de audit intern, în scopul de a furniza managementului organizației o asigurare rezonabilă și obiectivă asupra funcționalității sistemului de conducere bazat pe gestiunea riscului, a controlului intern și a proceselor de administrare.

În anul 2006, instituțiile administrației publice centrale care au calitatea de ordonator principal de credite (51 de entități) și-au organizat activitatea de audit intern prin structuri proprii cu personal angajat exclusiv pentru această activitate. Pentru entitățile publice aflate în subordonarea, coordonarea sau sub autoritatea altor instituții (1212 de entități), managementul ierarhic superior a decis organizarea structurilor proprii de audit intern la un număr de 962 unități, iar pentru restul de 250 și-a asumat responsabilitatea de a exercita în mod direct funcția de audit intern. În consecință, din totalul instituțiilor administrației publice centrale (1263), în anul 2006 și-au organizat structuri de audit intern care funcționează efectiv, un număr de 1013 entități, ceea ce reprezintă 80% din total, înregistrându-se o creștere cu 5% față de anul 2005.

La nivelul administrației publice locale, dintr-un număr de 2625 instituții publice care aveau obligația, conform legii, de a organiza compartiment de audit intern, numai un număr de 763 unități și-au înființat structuri proprii de audit intern, ceea ce reprezintă un procent de 29%. Comparativ cu anul 2005 numărul entităților care și-au organizat compartimente de audit intern a crescut cu 84, ceea ce constituie un progres în implementarea auditului intern la nivel local.

În anul 2006, funcția de audit intern s-a exercitat în marea majoritate a entităților din administrația publică centrală și locală. Astfel, în administrația centrală funcția de audit intern s-a exercitat în toate entitățile publice (100%), centrale sau aflate în subordonare, coordonare sau sub autoritate.

În cadrul administrației publice locale, funcția de audit intern s-a exercitat în cadrul unui număr de 907 instituții, din totalul de 2625 entități publice care aveau obligația legală de a-și organiza structuri proprii de audit intern. Gradul redus de manifestare a auditului intern (35%) în cadrul acestei categorii de entități publice a fost determinat de preocuparea insuficientă a conducerii instituțiilor pentru angajarea auditorilor interni, de dificultățile întâmpinate în recrutarea personalului adecvat din punctul de vedere al pregătirii profesionale pe plan local, și uneori de poziția geografică izolată a localităților de reședință. În entitățile publice în care s-a manifestat funcția de audit intern activitatea a fost asigurată:

- de structurile de audit intern proprii (personal angajat exclusiv pentru această activitate), în proporție de 51%;
- de structuri de audit din afara entităților publice respective, în proporție de 49%, din care: 43,5% din activitatea de audit intern a fost exercitată de către structurile de audit intern ale entităților publice de la nivelul ierarhic superior, 3% de structurile teritoriale de audit ale Ministerului Economiei și Finanțelor pentru entitățile publice locale cu un buget anual sub 100.000 Euro, și 2,5% pe bază de contract de prestări servicii.

Evoluția gradului de exercitare a funcției de audit intern în cadrul administrației publice este pozitivă, în anul 2006, comparativ cu anul precedent, manifestându-se o tendință de îmbunătățire a situației, așa cum rezultă din fig. nr.1.

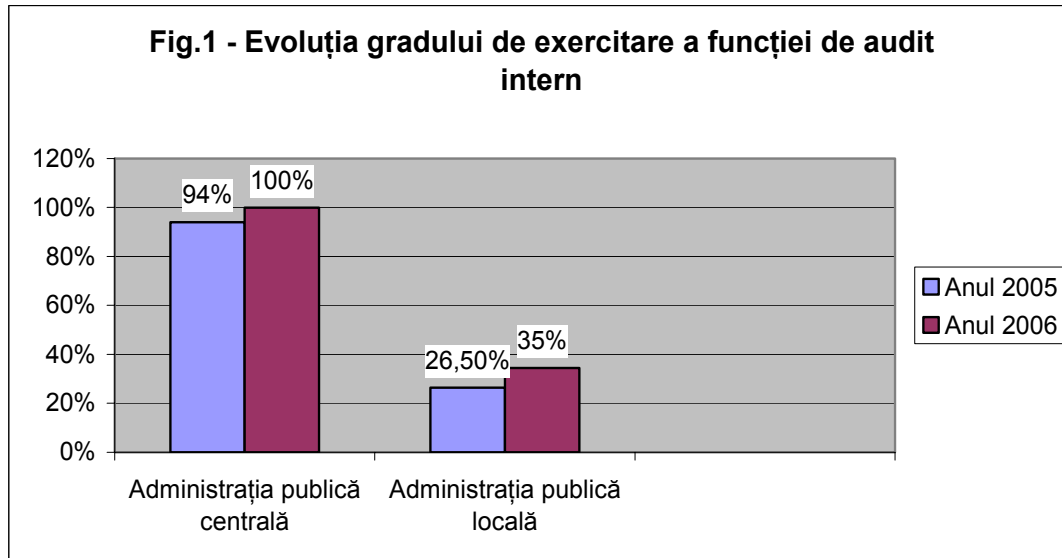

Fig. 1. Exercițarea funcției de audit intern în anul 2006, comparativ cu anul precedent

Totodată, în anul 2006 s-a menținut un număr mare de structuri de audit intern care au prevăzut un singur post de auditor, ceea ce nu este suficient pentru îndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor complexe ce revin acestora, deoarece afectează posibilitatea de exercitare a etapei de supervizare în derularea misiunilor de audit intern și implicit a calității muncii desfășurate de auditorul intern. Astfel, la nivelul administrației publice centrale numărul instituțiilor cu un singur post de auditor se ridică la 13 entități, care aveau calitatea de ordonator principal de credite și la un număr de 547 entități din categoria instituțiilor publice subordonate, coordonate sau aflate sub autoritatea altei instituții publice. Această situație a fost întâlnită la instituții publice importante, cum ar fi: Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliul Legislativ, Avocatul Poporului, Consiliul Național al Audiovizualului, Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale, Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Agenția Națională de Presă Rompres, Autoritatea Electorală Permanentă, Autoritatea Națională de Supraveghere a Datelor cu Caracter Personal, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor. În cadrul administrației publice locale un număr de 643 entități au prevăzute în statul de funcții numai un post de auditor intern.

Situația structurilor de audit intern cu nivel de organizare inadecvat prevăzute cu un post de auditor este prezentată în fig.2.

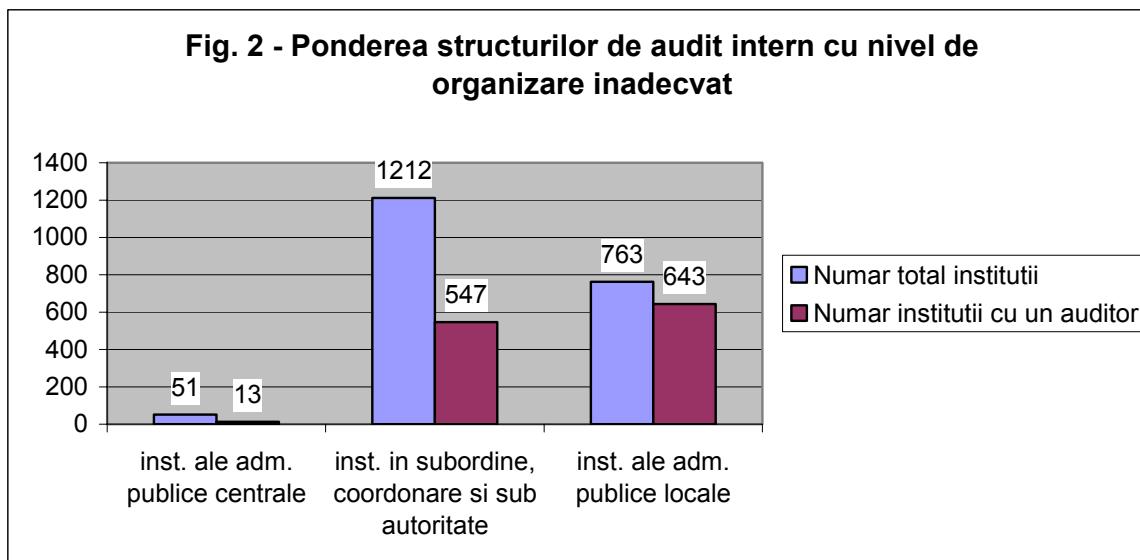

Fig. 2 Ponderea structurilor de audit intern cu nivel de organizare inadecvat

1.2. Statutul compartimentelor de audit intern și al auditorilor interni în cadrul entităților publice

➤ Procesul de consolidare a cadrului organizatoric și funcțional necesar desfășurării activității de audit intern a continuat și în perioada de referință. Structurile de audit intern constituite în cadrul instituțiilor administrației publice centrale și locale sunt subordonate direct celui mai înalt nivel de conducere, asigurându-se accesul direct și raportarea activității la acest nivel, precum și independența funcțională necesară unei evaluări obiective a disfuncțiilor constatate. Prin atribuțiile pe care le au, majoritatea compartimentelor de audit intern exercită o funcție distinctă și independentă de activitățile desfășurate de entitățile publice și nu sunt implicate în elaborarea procedurilor de control intern sau în exercitarea activităților supuse auditului intern.

Totuși, mai sunt câteva entități, a căror situație s-a reglementat începând cu 2007, în care, în exercitarea activității se manifestă anumite limitări față de standardele de audit intern. Astfel, în cadrul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și a unor instituții subordonate acestuia (Casa Națională de Pensii și Asigurări Sociale) activitatea de audit intern a funcționat în anul 2006 în același compartiment cu activitatea de control financiar de gestiune; la Ministerul Culturii și Cultelor raportarea activității de audit intern se efectuează către secretarul general al instituției, care nu reprezintă nivelul cel mai înalt de decizie.

Activitatea structurilor de audit intern are la bază norme specifice de audit intern, elaborate în conformitate cu normele generale privind exercitarea acestei activități și cu standardele internaționale în domeniu. Practic, toate entitățile administrației publice au elaborate norme specifice privind exercitarea auditului intern, ceea ce conferă activității de audit intern un cadru unitar și o bună calitate, printr-o abordare metodică și sistematică a acesteia. Personalul care exercită muncă de audit are activitatea reglementată în baza unui statut specific, cuprins în *Carta auditului intern*, care este la rândul ei componentă a cadrului metodologic și procedural al auditului intern. În Cartă sunt stabilite drepturile și obligațiile personalului care exercită această activitate de a respecta principiile fundamentale ale profesiei de auditor intern, evitarea conflictului de interese și fixează relațiile dintre auditor și auditat, bazate pe un climat de încredere și colaborare. În anul 2006, activitatea de audit s-a desfășurat în concordanță cu prevederile Cartei auditului intern și a Codului privind conduita etică a auditorului intern, nefiind raportate încălcări ale acestora.

➤ Un factor important în implementarea auditului intern în administrația publică la parametri de eficiență corespunzători îl constituie managementul entității, care trebuie să aibă o percepție corectă asupra rolului și importanței acestei funcții pentru îmbunătățirea activității instituției în ansamblu și asupra cerințelor și așteptărilor sale de la auditori. În acest sens, au fost organizate atât în anii anteriori, cât și în anul 2006, o serie de acțiuni de conștientizare a managerilor unor entități ale administrației publice centrale, precum și seminarii de conștientizare realizate cu sprijinul experților Comisiei Europene, la care au participat peste 200 de manageri. La unele instituții publice, procesul de conștientizare a fost asigurat direct de auditori prin misiunile de asigurare și de consiliere efectuate. În consecință, în anul 2006 s-a manifestat o tendință de îmbunătățire a percepției managementului entităților publice asupra valorii adăugate de auditori și a statutului acestora, astfel încât activitatea de audit intern să fie folosită ca un instrument util în procesele conducerii bazate pe gestiunea riscurilor și de implementare a sistemelor de control intern, prin valorificarea rezultatelor muncii acestora.

➤ În ceea ce privește nivelul general de experiență și calificare al auditorilor interni din structurile constituite în cadrul entităților administrației publice centrale și locale, așa cum a rezultat din raportările anuale, personalul încadrat în acest domeniu posedă cunoștințe, calități și abilități corespunzătoare necesare realizării misiunilor de audit, prezentând un nivel profesional adecvat pentru îndeplinirea responsabilităților ce le revin. Toți auditorii interni din sistemul public posedă studii superioare de lungă durată, în principal în domeniul economic și juridic (85 %). În structura profesională a auditorilor interni se afla și alte profesii de bază necesare auditării domeniilor specifice instituțiilor publice angajatoare, cum ar fi: ingineri, medici, arhitecți și alții. O parte a

auditorilor interni au absolvit a doua facultate și urmează cursuri de masterat, au titluri științifice de doctor sau sunt doctoranzi.

➤ Dezvoltarea pregătirii profesionale a auditorilor interni constituie un element esențial în atingerea eficacității activității de audit intern. Compartimentul de audit intern trebuie să dispună în mod colectiv de toată competența și experiența necesară în realizarea misiunilor de audit. În vederea asigurării pregătirii profesionale continue a fiecărui auditor, pentru menținerea și dezvoltarea competenței acestuia, cadrul legislativ prevede obligativitatea efectuării unui minim de 15 zile pe an pentru perfecționarea profesională, prevedere legală care a fost respectată de către majoritatea compartimentelor de audit din cadrul instituțiilor publice. Auditorii interni au beneficiat în anul 2006 de participări la diferite cursuri și seminarii de profil, misiuni mixte și schimburi de experiență organizate la nivelul entităților publice, pe domeniile lor de activitate.

Încă din anul 2005, procesul de pregătire profesională continuă a auditorilor interni s-a remarcat, în primul rând, prin dezvoltarea componentei naționale, tendință menținută și în 2006, când acest sistem de pregătire a devansat componenta externă. În acest sens, componenta națională de pregătire profesională a cuprins:

- programe de perfecționare a pregătirii profesionale elaborate de fiecare instituție publică centrală, în cadrul cărora au fost atrași practic toți auditorii din sistem, cu tematici din domeniul auditului intern și domeniile auditabile ale instituțiilor;
- programe de pregătire realizate prin Institutul Național de Administrație (INA), în cadrul cărora au fost organizate lunar cursuri cu teme pe domenii de interes și pentru auditorii interni din sistemul public, cum ar fi: *Functia de audit intern si poziționarea ei in cadrul instituției publice; Sistemul de control intern; Comparații între auditul intern si controlul intern, auditul extern, inspecție, consiliere, consultanță;*
- cursuri de pregătire profesională prin Școala de Finanțe Publice și Vamă organizate pentru personalul din cadrul Ministerului Economiei și Finanțelor și al colectivităților locale pe diverse teme specifice activităților proprii (250 auditori): *standardele internaționale de contabilitate, managementul instrumentelor structurale, management financiar și control, auditarea programelor bugetare, raportarea iregularităților/fraudelor prin sistemul AFIS, conducerea contabilității instituțiilor publice;*
- dezvoltarea de programe de pregătire în învățământul superior economic; s-a generalizat introducerea auditului intern în curricula universitară, practic în toate marile centre universitare în anii terminali sunt studiate bazele auditului intern, ceea ce face ca generațiile de absolvenți să dispună de noțiunile de

bază pentru a putea fi recrutați în munca de audit intern sau să utilizeze aceste cunoștințe în activitatea managerială.

Componenta externă a procesului de pregătire profesională continuă a auditorilor interni din sistemul public a fost constituită în anul 2006 din programele de asistență tehnică cu finanțare europeană derulate prin Ministerul Finanțelor Publice. Astfel, în cadrul Proiectului PHARE de Asistență Tehnică «Dezvoltarea auditului de sistem și auditului performanței» derulat împreună cu firma BDO Stay Hayward din Marea Britanie au fost finalizate manualele „Audit de sistem” și „Audit de performanță”. Tot în cadrul acestui proiect au fost derulate un număr de 25 misiuni de audit cu participarea unor experți din Uniunea Europeană, care au lucrat în echipe mixte cu auditorii interni din entitățile publice beneficiare. Instituțiile implicate aparțin administrației publice centrale, printre acestea figurând: Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Apărării, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății Publice, Ministerul Integrării Europene, precum și entități ale administrației publice locale, cum ar fi: Consiliul Județean Sibiu, Primăria municipiului Baia Mare, Primăria orașului Basarabi - Județul Constanța. Misiunile s-au încheiat cu organizarea unor seminarii la care au participat auditori interni din structurile implicate și unde au fost prezentate concluziile desprinse în urma derulării misiunilor respective. Numărul auditorilor care au beneficiat de instruire prin aceste misiuni sau au avut contact direct cu experți și auditori din țările membre ale Uniunii Europene a fost de aproximativ 450. Temele abordate aparțin unor domenii diverse de activitate: gestionarea fondurilor naționale și a celor europene, subvenții și fiscalitate, managementul pe obiective.

De asemenea, prin intermediul Programului „MATRA” de asistență bilaterală oferit de guvernul olandez, auditorii din sistemul finanțelor publice au beneficiat de pregătire specifică în cadrul proiectului „Formare de formatori în domeniul auditului public intern”.

În concluzie, apreciem că în anul 2006 toți auditorii din sectorul public au fost cuprinși în diferite forme de perfecționare a pregătirii profesionale. Față de anul 2005, perfecționarea profesională a auditorilor a fost îndreptată în mod semnificativ către domeniile auditabile, scăzând ponderea formelor de perfecționare pe teme privind procedurile și tehnicile specifice muncii de audit intern.

➤ În ceea ce privește modul de acoperire cu resurse umane a nevoilor compartimentelor de audit intern, cadrul normativ în domeniul auditului public intern prevede metodologia privind fundamentarea obiectivă a necesarului de

auditori la nivelul instituției, conform căruia tipul de organizare a structurii de audit se va stabili după parcurgerea următoarelor etape: identificarea tuturor activităților desfășurate în cadrul entității publice și a riscurilor asociate acestora; identificarea formelor de control intern atașate fiecărei activități; stabilirea riscurilor reziduale ca urmare a exercitării formelor de control; stabilirea fondului de timp necesar efectuării misiunilor de audit intern care să acopere activitățile la care se menține un risc rezidual mare/ mediu. După determinarea volumului activității de auditat și a numărului de posturi necesare se va stabili, prin conexare cu cadrul legal care reglementează organizarea instituțiilor publice, tipul concret al structurii de organizare.

Evaluările activității de audit intern realizate în cursul anului 2006 au relevat faptul că majoritatea entităților administrației publice centrale și-au dimensionat în mod corespunzător numărul de auditori fiind asigurată o acoperire adecvată cu resurse umane a nevoilor structurilor de audit intern. În această categorie se înscriu toate ministerele cu excepția Ministerului Comunicațiilor și Tehnologia Informației și a Ministerului Culturii și Cultelor, în cadrul cărora capacitatea de audit este insuficientă pentru realizarea unui audit corespunzător, capabil să asigure menținerea riscurilor în limite acceptabile. De asemenea, capacitate insuficientă de audit s-a constatat și la toate entitățile administrației publice centrale și locale cu structuri de audit intern formate dintr-un singur auditor.

➤ Referitor la gradul de ocupare a posturilor de auditori interni, în anul 2006 în cadrul instituțiilor administrației publice centrale, care au calitatea de ordonator principal de credite a funcționat un număr de 399 auditori interni (incluzând și funcțiile de conducere), gradul de ocupare a posturilor prevăzute în statele de funcții ale structurilor de audit intern (512 posturi), fiind de 78 %. În anul 2005 erau ocupate un număr de 426 posturi de auditori interni din totalul de 528 de posturi prevăzute, ceea ce au însemnat o reducere în cifre absolute (pusă pe seama concentrării activității unor instituții centrale), dar care reprezintă totuși o creștere procentuală de 3% în anul 2006, față de anul precedent.

În cadrul entităților publice din subordinea, coordonarea sau sub autoritatea instituțiilor administrației publice centrale, în anul 2006 numărul posturilor prevăzute în organigramele compartimentelor de audit intern a fost de 1558, din care 1309 posturi au fost ocupate, ceea ce reprezintă un grad de ocupare de 84 %, deci mai mare ca în instituțiile administrației publice centrale – dar care, deși încurajatoare, ar putea indica și o dispersie a capacității de audit. Comparativ cu anul 2005, numărul de posturi de auditori prevăzute și ocupate în anul 2006 a crescut cu 336, respectiv 257, ceea ce reprezintă un semnal pozitiv privind implementarea activității de audit public intern.

La nivelul entităților administrației publice locale față de numărul posturilor prevăzute în organigramele compartimentelor de audit intern de 1273, în anul 2006 erau încadrate 864 de posturi de auditori interni, gradul de ocupare fiind de 68 %. Față de anul precedent, când numărul posturilor prevăzute era de 928, iar cel al posturilor ocupate era de 661, în anul 2006 a crescut numărul posturilor prevăzute cu 345, iar al celor ocupate cu 203 posturi, contribuind astfel la creșterea capacității de audit intern la nivelul administrației publice locale, așa cum rezultă din fig.3.

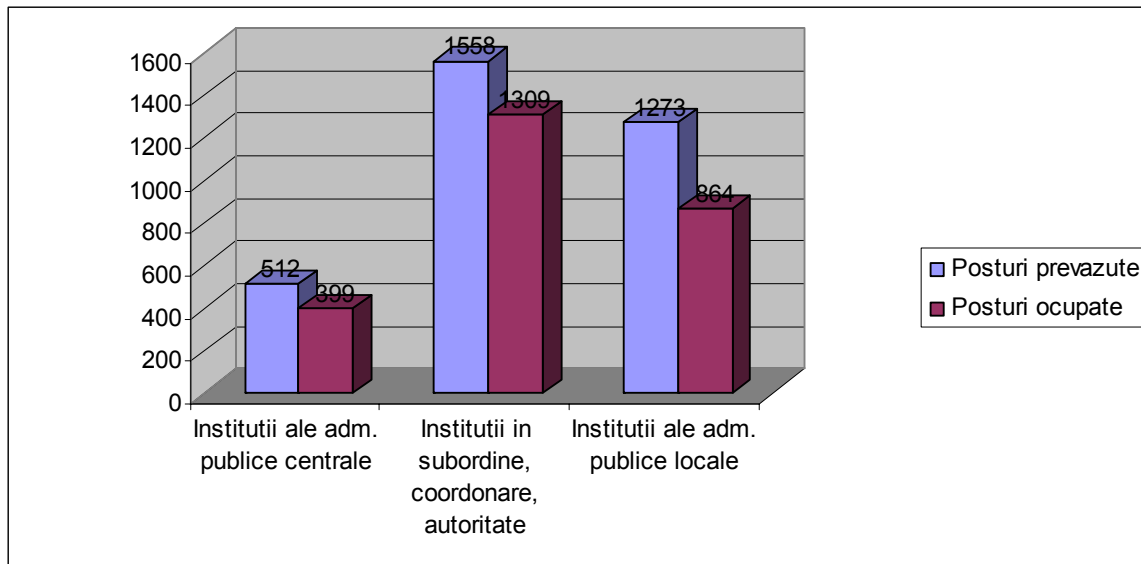

Fig. 3. Gradul de ocupare a posturilor de auditori interni în anul 2006

Din analizele realizate, a rezultat că deși activitatea de audit este reprezentată în organigrama și statul de funcții, la majoritatea instituțiilor administrației publice locale (în special la nivelul comunelor) s-a constatat un deficit de auditori, care creează dificultăți de funcționare a auditului intern. În perioada de raportare astfel de situații au fost determinate de factori, cum ar fi: bugete insuficiente care nu dau posibilitatea angajării auditorilor; lipsa personalului de specialitate care să îndeplinească condițiile necesare angajării pe funcția de auditor la aceste instituții; lipsa atractivității pentru specialiști, ca urmare a nivelului scăzut al salarizării. În perioada imediat următoare, Ministerul Economiei și Finanțelor va dezvolta în mod semnificativ, pentru acest nivel, efectuarea auditului intern prin asocierea mai multor primării, astfel încât costurile funcției de audit să fie suportabile și pentru instituțiile mai mici.

Identificarea și recrutarea personalului adecvat, precum și menținerea celor formați prin cursurile de pregătire profesională în sistemul public, a fost și rămâne o problemă dificilă pentru entitățile publice. Practic, un auditor trebuie să dispună de experiență în domeniile auditabile, dar și să cunoască

instrumentele și tehnicile de audit, care sunt ele însele dificil de însușit. Considerăm că această situație se va ameliora pe măsura progreselor înregistrate în reforma administrației din sectorul public, având în vedere că majoritatea auditorilor interni sunt și funcționari publici.

➤ Referitor la gradul de dotare tehnică a compartimentelor de audit public intern, apreciem că situația s-a îmbunătățit față de anii precedenți. Auditorii din administrația publică dispun de tehnică de calcul pentru accesarea legislației, prelucrarea informațiilor colectate în misiunile de audit efectuate, redactarea rapoartelor de audit și urmărirea recomandărilor în vederea implementării acestora. Atât la nivel central, cât și la nivel local persoanele ocupate în activitatea de audit intern dispun de PC, laptop - uri, dispozitive de stocare a informațiilor, imprimante, copiatoare. Marea majoritate a instituțiilor publice sunt conectate la Internet și Intranet, posibilitățile de informare completându-se cu documentarea din publicațiile de specialitate, la care entitățile au abonamente. Doar accidental, în anul 2006, au fost raportate cazuri de dotări insuficiente (Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, Consiliul Județean Iași, parte din primăriile din zone izolate geografic). Instituțiile din administrația publică centrală și locală nu dispun însă de aplicații informatice specifice pentru desfășurarea activității de audit intern, iar costurile pentru achiziția acestora sunt ridicate în acest moment.

CAPITOLUL II

Evaluarea modului de desfășurare a activității de audit intern și a rezultatelor acesteia

Auditul intern, în conformitate cu standardele internaționale, printr-o abordare sistematică și metodică, furnizează asigurare obiectivă și consiliază managementul unei organizații cu privire la nivelul de funcționalitate a sistemelor de control atașate activităților sale, în vederea eliminării/diminuării riscurilor potențiale care pot afecta realizarea obiectivelor entității.

Pentru aprecierea modului de realizare a obiectivelor activității de audit intern, periodic se efectuează o serie de evaluări interne și externe, cum ar fi:

- autoevaluarea realizată în compartimentele de audit intern;
- evaluarea realizată de structurile de audit din entitățile ierarhic superioare pentru unitățile din subordine, coordonare sau aflate sub autoritate;
- evaluările realizate de către UCAAPI - pentru entitățile administrației publice centrale și de către structurile de audit intern ale direcțiilor finanțelor publice județene - pentru entitățile administrației publice locale;
- evaluările externe realizate de Curtea de Conturi a României, Comisia Europeană și alte organisme abilitate.

Acest proces global de evaluare are ca scop să evidențieze atât progresele înregistrate, cât și unele disfuncționalități care limitează aportul pe care auditul intern trebuie să-l aducă la îmbunătățirea activității entității publice.

2.1. Evaluarea modului de desfășurare a activității de audit intern

Sinteza evaluărilor efectuate în anul 2006, pe principalele etape ale activității de audit, relevă că stadiul implementării auditului intern la nivel național este următorul:

2.1.1. Planificarea activității

Conform cadrului procedural, auditul intern este o activitate planificabilă. În această etapă auditorii își definesc planul de activitate viitor, atât cel strategic cât și cel anual, focalizând domeniile în care se pot manifesta riscuri semnificative care pot limita sau chiar împiedica entitatea publică să-și atingă obiectivele programate.

Prevederile cadrului metodologic definesc procedurile specifice procesului de elaborare a planului, respectiv pașii ce trebuie urmați pentru utilizarea informațiilor cât mai eficient. Debutul în planificare se face cu inventarierea tuturor activităților entității publice, spre a se identifica potențialele riscuri asociate, dar și zonele vulnerabile ale sistemului de control intern atașat (cu mai multe slăbiciuni), spre care trebuie îndreptată activitatea de audit intern. Se realizează aprecierea riscului și se calculează riscul rezidual, reprezentând nivelul de risc care persistă chiar și după exercitarea controlului intern (expunerea la risc). În final, se elaborează ierarhizarea activităților entității publice funcție de nivelul riscurilor asociate, tablou care este utilizat pentru obținerea de informații esențiale în definirea planului de activitate.

În anul 2006, utilizarea planului în activitatea de audit intern a fost generalizată, ea intrând în practica curentă a unor instituții ale administrației publice centrale importante, cum ar fi: Ministerul Apărării, Ministerul Integrării Europene, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale.

Procesul de planificare strategică a auditului intern, fundamentat pe baza analizei riscurilor, a solicitărilor exprese ale managementului entității, corelat cu capacitatea de audit existentă, a continuat să se dezvolte în entitățile publice.

Majoritatea entităților publice centrale au elaborat și planuri strategice privind activitatea de audit intern pe următorii ani, dar există încă instituții la care activitatea de planificare a auditului intern este deficitară sau necesită îmbunătățiri (Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei; Ministerul

Educației și Cercetării; Comisia de Supraveghere a Asigurărilor; Societatea Română de Radiodifuziune).

În cadrul instituțiilor administrației publice locale procesul de aplicare a procedurilor privind planificarea activității de audit intern continuă să manifeste unele dificultăți. Lipsa experienței auditorilor interni și accesul încă redus la informații din surse directe (experți străini, manuale/suport de curs) au fost elementele care explică demarajul mai lent al aplicării acestor proceduri și practicarea pe o scară mai redusă a auditului, pe baza unei planificări fundamentate pe analiza riscului.

În legătură cu fundamentarea planurilor de audit intern pe anul 2006, analiza acestora din punctul de vedere al calității, relevă că planurile de audit nu au avut la bază un inventar complet al activităților entității publice și o analiză adecvată a riscurilor asociate, precum și aprecierea corespunzătoare a instrumentelor de control intern atașate acestor activități, care să conducă la o selecție obiectivă a temelor misiunilor de audit intern planificate. În aceste condiții, domeniile auditate au cuprins în mare măsură funcțiile suport (procesul bugetar, financiar-contabilitate, achiziții publice, resurse umane, juridic, informatică) și mai puțin funcțiile specifice ale entităților publice. Totuși, față de anii precedenți, în anul 2006 a crescut numărul instituțiilor care au realizat misiuni de audit cu teme privind domeniile specifice ale entităților publice, remarcându-se: Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Autoritatea Electorală Permanentă, Casa Națională de Pensii și Asigurări Sociale.

În ceea ce privește tipurile de audit, atât în cadrul normativ românesc cât și în practica internațională sunt definite mai multe tipuri de audit, dintre care mai cunoscute sunt cele privind regularitatea, performanța sau sistemul. În urma evaluărilor realizate în anul 2006, putem aprecia că tipul de audit predominant în sectorul public este cel de sistem, în care componenta de regularitate este încă predominantă. Totuși, abordarea analizei performanței în cadrul misiunilor de audit de sistem a început să se dezvolte, pe aceasta linie putând menționa: Ministerul Economiei și Comerțului cu o parte din misiunile de audit desfășurate în cadrul unor entități publice subordonate privind comercializarea gazelor naturale, evaluarea consumului casnic de energie electrică, evaluarea activității de cercetare; Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale – „Auditul subvențiilor acordate producătorilor agricoli ...”; Ministerul Integrării Europene – „Auditul activității de comunicare publică”; Ministerul Finanțelor Publice – „Auditarea activității de trezorerie”.

Potrivit datelor cuprinse în rapoartele privind activitatea de audit intern pe anul 2006, gradul de realizare a planului anual s-a înscris în limite adecvate, variind între 75% - 100% la majoritatea instituțiilor administrației publice centrale. O situație inedită a fost înregistrată la Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei unde auditorii structurii de audit intern a ministerului au efectuat o singură misiune, în cooperare cu Ministerul Finanțelor Publice, privind evaluarea stadiului de pregătire pentru Sistemul Extins de Implementare Descentralizată în managementul fondurilor europene de preaderare (EDIS), dar nici una privind activitatea ministerului. Acțiunile privind controlul financiar de gestiune au avut prioritate față de auditul intern, datorită funcționării celor două activități în cadrul aceleași structuri organizatorice. Situație similară (grad mic de realizare, de 10%) s-a înregistrat și la Ministerul Educației și Cercetării datorită dimensionării eronate a numărului de misiuni planificate, funcție de numărul auditorilor implicați.

Alături de misiunile de audit intern planificate, auditorii exercită și audituri ad-hoc care se realizează prin intermediul unor misiuni cu caracter excepțional, dispuse direct de conducătorul instituției în timpul anului și care nu totdeauna sunt cuprinse în planurile anuale de audit intern. De fapt, conducătorul instituției primește semnale că riscurile asociate unor activități au depășit un anumit nivel admisibil și are la dispoziție prin intermediul auditului ad-hoc un instrument operativ cu ajutorul căruia poate gestiona riscurile pe care le consideră iminente, spre a le aduce la un nivel acceptabil.

Buna practică internațională recomandă ca acest instrument (auditul ad-hoc) să fie folosit numai în situații deosebite pentru că altfel poate schimba sensul activității de audit intern, limitând mult independența în planificare a auditorilor interni. Față de anii precedenți, în anul 2006, numărul auditărilor ad-hoc a scăzut, fenomen apreciat ca un factor pozitiv, în sensul îmbunătățirii percepției managementului asupra rolului și atribuțiilor ce revin auditului intern.

Totuși, au fost unele instituții care au raportat efectuarea unui număr de misiuni de audit ad-hoc relativ ridicat în anul 2006, cum ar fi: Senatul României, Ministerul Integrării Europene, Societatea Română de Televiziune, DGFP Ilfov-pentru ordonatorii de credite ai bugetelor locale.

În anul 2006, auditorii interni au acordat frecvent consiliere, la solicitarea conducerii instituțiilor, concretizată în dezvoltarea unor analize și formularea de puncte de vedere asupra unor problematici de interes pentru management (cu precădere în domeniul financiar-contabil), precum și prin formularea de amendamente la unele acte normative. Aceste acțiuni au avut rolul de a spori plusul de valoare adus de auditul intern activităților consiliate. Auditorii au participat la schimburi curente de informații și grupuri de lucru, însărcinate cu propunerea de soluții, ceea ce a oferit acestora ocazia de a-și îmbunătăți cunoștințele și de a fi la curent cu procesele care se desfășoară în instituție.

Consultanța, componentă a activității de audit intern, a avut o pondere semnificativă la unele din entitățile administrației publice centrale : Ministerul Integrării Europene, Cancelaria Primului – Ministru, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor.

Creșterea numărului acțiunilor de consiliere efectuate de către auditorii interni a avut un impact pozitiv asupra conștientizării managementului privind rolul și importanța auditului intern.

2.1.2. Metodologia utilizată

Activitatea de audit intern se desfășoară pe baza unui cadru metodologic general care a fost elaborat în conformitate cu standardele de audit intern și buna practica internațională recunoscută în domeniu. Acesta cuprinde: normele aplicabile compartimentului de audit intern și auditorilor interni (normele de calificare și normele de funcționare) și prezintă în detaliu sistemul derulării misiunilor de audit intern, astfel încât auditorii să aibă la dispoziție un îndrumar complet pentru activitatea desfășurată. Pe baza acestui cadru metodologic general, entitățile din sistemul public și-au dezvoltat propriile metodologii de audit intern după care își desfășoară activitatea, necesitate derivată din caracterul de independență profesională a auditorilor interni în exercitarea funcției.

Din evaluarea globală a cadrului metodologic de audit intern, efectuată în anul 2006, nu au fost identificate entități publice cu structuri de audit intern în funcțiune care să nu-și fi elaborat norme proprii pentru activitatea de audit intern. De asemenea, pentru auditarea corespunzătoare a fondurilor europene au fost elaborate norme specifice, ca cerință a trecerii la utilizarea fondurilor în sistem descentralizat (EDIS).

Din evaluare a mai rezultat faptul că metodologiile proprii de audit intern sunt cunoscute și aplicate în practică în mod corespunzător, ceea ce garantează atingerea rolului acestora de îndrumare a activității auditorilor, dar și existența unor preocupări pentru dezvoltarea acestora și a ghidurilor practice pe domenii de activitate, funcții ale instituției, programe sau proiecte.

Referitor la modul de aplicare a normelor metodologice, pe fazele activității de audit intern, în anul 2006 au fost constatate totuși și unele disfuncții, care privesc realizarea etapei de supervizare în cadrul misiunilor de audit și a procesului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern.

Supervizarea este activitatea de monitorizare realizată de un auditor cu experiență sau de șeful compartimentului de audit intern, pe tot parcursul desfășurării misiunii de audit. Scopul acțiunii de supervizare este acela de a se asigura atingerea tuturor obiectivelor misiunii cu respectarea procedurilor

specifice metodologiei, prin analiza calitativă a constatărilor, a elementelor de fundamentare și a clarității redactării raportului de audit intern, verificarea executării programului de audit și respectarea termenelor fixate.

În anul 2006, activitatea de supervizare a fost exercitată în mod corespunzător la majoritatea instituțiilor administrației publice, remarcându-se instituțiile cu structuri de audit puternice, cum ar fi: Ministerul Apărării, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerul Integrării Europene, Ministerul Finanțelor Publice. Această etapă în derularea misiunilor de audit intern nu poate fi realizată la entitățile publice a căror compartimente de audit intern sunt constituite dintr-o singură persoană, deoarece practic aceasta ar realiza o „autosupervizare”.

Asigurarea și îmbunătățirea calității activității de audit intern este o altă procedură importantă, solicitată de standardele internaționale, fiind rezultatul evaluărilor interne efectuate de către șeful structurii de audit intern, dar și al evaluărilor externe realizate de UCAAPI sau de organul ierarhic superior pentru instituțiile din sfera lor de activitate, prin care sunt identificate slăbiciunile în pregătirea profesională a auditorilor, precum și punctele slabe ale metodologiei de audit intern.

În urma acestor evaluări șeful structurii de audit intern stabilește acțiunile care pot conduce la eliminarea slăbiciunilor, implicit la îmbunătățirea calității activității de audit intern. Programul de asigurare și îmbunătățire a calității trebuie să asigure perfecționarea activității profesionale a auditorilor interni, în zonele în care în urma evaluărilor au fost depistate insuficiențe, dar și îmbunătățirea metodologiei de abordare concretă a fiecărei probleme întâlnită în activitatea practică, care să conducă la obținerea de valoare adăugată pentru activitățile entității.

Programe de asigurare și îmbunătățire a calității muncii de audit intern au fost elaborate și sunt utilizate în mod curent la unele instituții centrale importante, cum ar fi: Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Apărării, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Integrării Europene, Ministerul Justiției, dar mai puțin utilizate în practica altor instituții, cum ar fi: Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei; Ministerul Educației și Cercetării; și în majoritatea entităților cu un număr redus de personal.

2.1.3. Raportarea activității

Sistemul de raportare practicat în activitatea de audit intern cuprinde :

- elaborarea raportului de audit intern, sinteza constatărilor și recomandărilor formulate în misiunile de audit efectuate de auditorii interni;

- raportarea iregularităților și a recomandărilor neînsușite de către conducătorul entității publice;
- elaborarea raportului anual al activității de audit public intern.

Finalitatea unei misiuni de audit intern se concretizează în elaborarea raportului de audit. Raportul de audit intern trebuie să cuprindă într-o formă clară și concisă, structurate pe obiectivele misiunii de audit intern, constatările susținute de probe de audit adecvate, cauzele disfuncțiilor evaluarea consecințelor, precum și recomandările formulate, care prin aplicare să determine limitarea acțiunii riscurilor. Raportul se finalizează cu concluzii, în care este exprimată opinia auditorului intern asupra calității sistemului de control intern.

În ceea ce privește respectarea metodologiei de elaborare a raportului de audit intern, putem afirma că în anul 2006 marea majoritate a auditorilor interni s-au conformat prevederilor cadrului normativ și procedural în materie. Totuși, au fost constatate și anumite excepții, în care acțiunile auditorilor nu s-au finalizat cu rapoarte de audit. În unele cazuri (Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și Comisia de Supraveghere a Asigurărilor) rezultatele misiunilor erau prezentate în alte tipuri de documente: Note sau Procese-verbale.

La nivelul structurilor de audit intern din cadrul entităților publice se respectă prevederile din standardele profesionale privind raportarea directă - către cel mai înalt nivel decizional - a constatărilor și recomandărilor formulate în cadrul misiunilor, auditul intern fiind un canal independent și obiectiv de informare a managementului pe baza rezultatelor obținute.

Din evaluările efectuate în anul 2006 a rezultat că aceasta este o practică generalizată, dar a fost identificată și o excepție, respectiv Ministerul Culturii și Cultelor, unde raportarea se efectuează către secretarul general al instituției, care nu este cel mai înalt nivel de decizie.

2.1.4. Urmărirea implementării recomandărilor

Pe parcursul derulării misiunii de audit intern constatările și recomandările auditorilor interni sunt discutate cu responsabilii compartimentelor auditate și apoi sunt cuprinse în raportul de audit intern, care se înaintează managementului general. Managementul stabilește măsurile ce se impun pentru implementarea recomandărilor, care se transpun într-un Plan de acțiune, însoțit de calendarul implementării recomandărilor. Auditorii interni urmăresc progresele înregistrate ca urmare a aplicării măsurilor dispuse.

Din evaluare a rezultat că activitatea de urmărire a transpunerii în practică a recomandărilor formulate, de către entitatea auditată, este realizată în toate entitățile administrației publice, auditorii interni fiind conștienți de importanța

implementării recomandărilor ca etapă finală în care se adaugă valoare activităților auditate.

Raportările anuale ale entităților publice confirmă că au existat numeroase recomandări ale auditorilor interni care au contribuit la întărirea sistemelor de control intern existente sau la efectuarea unor controale în puncte cheie ale lanțului procedural, dar și situații de eliminare a excesului de control. Aportul auditorilor interni, reflectat în recomandările formulate, a contribuit la facilitarea realizării obiectivelor entității.

2.2. Evaluarea constatărilor și recomandărilor rezultate în urma activității de audit intern pe principalele domenii

În anul de referință a crescut în mod semnificativ ponderea auditului de sistem. Având în vedere maturizarea mediului de control din cadrul entităților publice, în anul 2006 munca auditorilor s-a deplasat de la analiza unor operații distincte către evaluarea în profunzime a unor procese/activități privite ca sistem și formularea de recomandări pentru îmbunătățirea instrumentelor de control atașate acestora.

În același timp, abordarea aspectelor de regularitate a continuat, având drept consecință eliminarea într-o măsură sporită a riscurilor cu privire la legalitatea utilizării resurselor publice și cu privire la protejarea patrimoniului.

Conform raportărilor instituțiilor administrației publice centrale și locale, constatările auditorilor au relevat existența unor disfuncționalități aduse la cunoștința managementului care a dispus acțiunile corespunzătoare eliminării acestora, nefiind identificate cazuri de refuz al conducerii de a implementa recomandările formulate de auditul intern.

În cadrul administrației publice centrale și locale, dat fiind faptul că majoritatea misiunilor de audit au fost îndreptate spre funcțiile suport ale instituțiilor publice, cele mai multe disfuncții corectate urmare a recomandărilor formulate de auditorii interni s-au situat în aceeași sferă. Conform raportărilor entităților publice pe anul 2006, pe principalele domenii auditate acestea au fost următoarele:

2.2.1. Procesul bugetar

Auditarea procesului bugetar a ocupat și în anul 2006 o pondere deosebită în totalul misiunilor de audit intern efectuate în cadrul instituțiilor administrației publice. Majoritatea misiunilor în acest domeniu au urmărit îmbunătățirea mecanismelor de planificare, execuție și raportarea bugetară, atât sub aspectul legalității, cât și al eficienței cheltuirii fondurilor publice.

Principalele disfuncții identificate s-au referit la:

- subestimarea rolului bugetelor de venituri și cheltuieli, în fazele de fundamentare, elaborare și execuție - structurile teritoriale ale Autorității Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor;
- tendințe de subdimensionare a veniturilor și de supradimensionare la partea de cheltuieli - structurile teritoriale ale Autorității Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor;
- sisteme de control parțial operaționale atașate activității de încasare a veniturilor proprii - extrabugetare - Inspectoratul de Stat în Construcții, structurile teritoriale ale Autorității Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor;
- neîntocmirea circuitului pentru documentele și operațiunile ce fac obiectul angajării, lichidării, ordonanțării și plății - unități din subordinea Ministerului Apărării;
- neconsemnarea expresă a responsabilităților personalului participant la etapele procesului bugetar și în consecință necuprinderea acestora în fișele posturilor - unități din subordinea Ministerului Apărării;
- nerespectarea principiului separării atribuțiilor persoanelor care aprobă sau efectuează operațiuni cu caracter patrimonial de cele care au atribuții de control financiar preventiv - Camere de conturi județene;
- nerespectarea principiului separării atribuțiilor privind angajarea, lichidarea și ordonanțarea, față de atribuția de plată - unități din subordinea Ministerului Apărării;
- plăți efectuate fără un control preventiv privind documentația justificativă și existența aprobării ordonanțării – Primăriile orașelor Abrud și Cugir din județul Alba;
- încadrarea eronată pe subdiviziuni bugetare a plăților efectuate - ordonatori locali din județele Botoșani, Consiliul Județean și Primăria comunei Iernut din județul Mureș;
- plăți pentru stingerea unor obligații stabilite în mod eronat - Camera Deputaților;
- raportarea execuției bugetare cu erori - inventariere și bilanț contabil care nu reflectă realitatea - Institutul Cultural Român;
- lipsa unei aplicații informatice pentru evidența operativă a execuției bugetare - Înalta Curte de Casație și Justiție și Secretariatul General al Guvernului.

2.2.2. Achiziții publice

Achizițiile publice reprezintă o funcție suport abordată cu predilecție în misiunile de audit în cadrul entităților publice. Domeniul prezintă interes pentru toți managerii, fiind faza în care este foarte vizibilă buna gestionare a fondurilor publice. Obiectivele misiunilor de audit intern pe această temă au urmărit

activitățile procesului de achiziții publice și fluxul operațional al acestora (proceduri) stabilite prin reglementări legale, elaborate în concordanță cu standardele europene în materie: atribuirea, încheierea și executarea unui contract de achiziție publică.

Misiunile de audit intern efectuate în anul 2006 au relevat faptul că activitatea de achiziții în instituțiile publice s-a desfășurat în cea mai mare parte în condiții de conformitate, în contextul existenței unor reglementări metodologice mai riguroase în materie. Persoanele implicate în derularea achizițiilor publice cunosc sarcinile stabilite în cadrul procesului de derulare a achizițiilor publice, aplicând prevederile cadrului metodologic. Totuși, auditorii interni au identificat unele disfuncționalități, pentru remediarea cărora au formulat recomandările adecvate, dintre care amintim:

- nu au fost elaborate proceduri proprii cu privire la organizarea activității de achiziții publice - majoritatea entităților publice în care a fost auditat acest domeniu;
- lipsa programelor anuale de achiziții sau elaborarea de programe incomplete – Consiliul Județean Dâmbovița și unități subordonate acestuia, Primăria localității Șotânga din județul Dâmbovița, unități subordonate Consiliului Județean Vaslui, primăriile din localitățile Valul lui Traian, Basarabi și Constanța din județul Constanța;
- nu au existat fundamentări ale Programelor anuale de achiziții publice - structuri teritoriale ale Autorității Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor ;
- fișele posturilor cuprind atribuții cu caracter general privind achizițiile publice, fără specificarea, pentru fiecare post, a sarcinilor ce-i revin, în conformitate cu cadrul normativ - Ministerul Integrării Europene;
- schimbarea criteriilor de atribuire pe parcursul derulării achiziției publice - Senatul României;
- alegerea eronată a procedurilor de licitație - structuri teritoriale ale Autorității Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, Camera Deputaților;
- documentația de elaborare și prezentare a ofertelor nu cuprinde întotdeauna toate elementele stabilite de legislația în vigoare – structurile descentralizate ale Ministerului Finanțelor Publice, Consiliul Județean Alba, Primăria municipiului Blaj - județul Alba;
- procese verbale cu disfuncții privind: nesemnarea de către toți membrii comisiei de evaluare, necuprinderea informațiilor privind procesul de calificare a ofertelor - Societatea Romana de Radiodifuziune;
- lipsa declarațiilor de confidențialitate și imparțialitate ale membrilor comisiei de evaluare din dosarele de achiziții publice – Consiliile locale din Târgu Neamț și Bâra - județul Neamț;
- unele dosare de achiziții sunt incomplete - Camera Deputaților;

- neîntocmirea anunțului de atribuire a contractelor de achiziții publice - Inspectoratul de Stat în Construcții;
- contracte încheiate în afara perioadei de valabilitate a ofertei - Societatea Romana de Radiodifuziune;
- încheierea unor contracte de achiziție publică numai în euro, nu și în lei - Societatea Romana de Radiodifuziune;
- devize de lucrări neconforme cu serviciile prestate - Camera Deputaților;
- neconstituirea garanțiilor de bună execuție sau nerestituirea acestora la termenul stabilit în contracte - Camera Deputaților, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor;
- lipsa evidentei valorice a lucrărilor executate suplimentar datorate deficiențelor din proiectul tehnic, respectiv registrul unic de comunicări și dispoziții de șantier - Camera Deputaților;
- modificarea prevederilor contractuale fără respectarea prevederilor legale privind aprobarea structurii, conținutului și modului de utilizare a Documentației standard pentru elaborarea și prezentarea ofertei pentru achiziția publică de produse - Societatea Romana de Radiodifuziune;
- inexistența contractului de asigurare a personalului angajat pentru diverse lucrări de către constructori - majoritatea entităților publice în care a fost auditat acest domeniu;
- sesizarea managementului și a structurilor de control abilitate pentru unele iregularități cu caracter punctual - majoritatea entităților publice în care a fost auditat acest domeniu.

2.2.3. Managementul resurselor umane

Gestionarea resurselor umane și procesul de salarizare au constituit, ca și în anii precedenți, domenii prezente în activitatea structurilor de audit intern din cadrul administrației publice centrale și locale. Principalele obiective urmărite de auditorii interni în misiunile de audit efectuate au vizat etapele generale ale procesului, respectiv: organizarea recrutării personalului, stabilirea drepturilor salariale convenite personalului, evidențierea prezenței, învoirilor și concediilor, evoluția carierei personalului, pregătirea profesională continuă a personalului, gestionarea dosarelor profesionale și a carnetelor de muncă, funcționalitatea sistemului informatic utilizat pentru gestiunea resurselor umane.

Opinia generală a auditorilor care au abordat acest domeniu în anul 2006 a fost aceea că în entitățile administrației publice activitățile procesului de gestionare a resurselor umane au fost organizate corespunzător prevederilor legale și sunt funcționale. Totuși, auditorii interni au identificat unele puncte slabe în funcționarea sistemului de gestionare a resurselor umane, pentru îmbunătățirea cărora au fost formulate recomandări adecvate. Comparativ cu perioada

anterioară, trendul deficiențelor constatate a fost descrescător în anul 2006, vizând în principal următoarele aspecte:

- lipsa unor structuri cu atribuțiuni specifice pe linie de resurse umane la nivelul ordonatorilor secundari și terțiari de credite – unități din sfera Ministerului Justiției respectiv Administrația Națională a Penitenciarelor, R.A. Multiproduct;
- lipsa programelor de asigurare cu resurse umane pentru stabilirea evoluției necesarului de personal pe categorii de încadrare și specializări sau fundamentarea lor incompletă – unități subordonate Ministerului Economiei și Comerțului, Camera Deputaților, unități din sfera Ministerului Justiției, ordonatori de credite ai bugetelor locale din județele Arad și Prahova;
- neelaborarea Programului de pregătire profesională a personalului în conformitate cu prevederile legale și ale Contractului colectiv de muncă – Avocatul Poporului, unități din sfera Ministerului Economiei și Comerțului, respectiv SC CONVERSMIN, INCD ICECHIM;
- neîntocmirea fișelor posturilor pentru întreg personalul angajat - unități din sfera Ministerului Justiției, respectiv Administrația Națională a Penitenciarelor, Centru de pregătire Sovata, Flamingo, RA Multiproduct și alte unități din subordinea acestuia;
- existența unor situații de neconcordanță între sarcinile stabilite prin fișa postului și cele executate efectiv de salariați – unități din sfera Ministerului Economiei și Comerțului, respectiv (CE Turceni, SC Termoelectrica SA), Ministerul Finanțelor Publice;
- existența unor dosare profesionale incomplete sau neactualizate – Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Institutul Cultural Român, Inspectoratul de Stat în Construcții, Ministerul Finanțelor Publice;
- contractele individuale de munca nu au fost actualizate și nu există o evidență clară a acestora – Muzeul Național Cotroceni;
- stabilirea eronată a unor drepturi salariale cuvenite personalului - salarii de încadrare, prime, sporuri, indemnizații, cheltuieli de delegare/detașare, chirii - majoritatea instituțiilor din cadrul administrației publice în care a fost auditat acest domeniu.

2.2.4. Activitatea juridică

Obiectivele misiunilor de audit intern privind activitatea juridică au urmărit etapele de desfășurare a acestei activități în cadrul entităților publice, respectiv: organizarea, planificarea și raportarea activității juridice; sistemul de gestionare a dosarelor cauzelor la care entitatea este parte; reprezentarea entității în instanțele de judecată; modalitățile de analiză a cauzelor care au determinat respingerea în instanță a acțiunilor formulate; investirea hotărârilor judecătorești

si solicitarea punerii lor in aplicare de către organul de executare; declanșarea falimentului in vederea recuperării debitelor.

În urma misiunilor efectuate în anul 2006 auditorii au apreciat că activitatea juridică s-a derulat conform procedurilor generale în domeniu, semnalând însă și unele deficiențe, dintre care enumerăm:

- lipsa procedurilor scrise detaliate pentru această activitate - Ministerul Integrării Europene, Ministerul Economiei și Comerțului – SC Electrica SA, Consiliul Județean Dolj;
- nu există o abordare unitară, consecventă și coordonată a procesului de gestionare a dosarelor, nu se poate face o identificare și analiză a stadiului dosarelor într-un interval de timp rezonabil - Ministerul Integrării Europene;
- cauze pentru care compartimentul juridic nu a întocmit actele procedurale, respectiv întâmpinări și/sau recursuri - unități subordonate Ministerului Finanțelor Publice;
- nu au fost întocmite corespunzător “Registrul general de evidență” și “Registrul avizelor” astfel încât nu s-a asigurat organizarea corectă și eficientă a documentelor primite în cadrul serviciului juridic, existând riscul pierderii fizice a documentelor sau identificarea greoaie a acestora - unități subordonate Ministerului Finanțelor Publice;
- datele referitoare la modul de soluționare de către instanțele de judecată a cauzelor nu sunt menționate în toate cazurile în registrele de evidență - unități subordonate Ministerului Finanțelor Publice;
- dosarele cauzelor sunt incomplete - unități subordonate Ministerului Finanțelor Publice;
- unele elemente probante (expertize contabile administrate) nu au fost luate în considerare la susținerea cauzei sau nu au fost exercitate toate căile de atac - unități subordonate Ministerului Finanțelor Publice;
- completarea parțială a registrelor de evidenta prevăzute de statutul consilierilor juridici (acțiuni promovate în instanța de judecata, situații litigioase și cercetări disciplinare); neactualizarea evidenței dosarelor constituite - Consiliul Județean Dolj, Primăria municipiului Călărași;
- neconcordanță între Regulamentul de organizare și funcționare al instituției și fișele de post, și unele prevederi ale statutului profesiei de consilier juridic - prevăzute de statutul consilierilor juridici - Consiliul Județean Dolj.

În cazul entităților publice care nu desfășoară activitate juridică prin structuri proprii, accentul a fost pus pe verificarea conformității documentelor și acțiunilor realizate de persoane de specialitate în baza contractelor de asistență juridică încheiate.

2.2.5. Sistemul informatic (auditul funcției IT)

Funcția IT a reprezentat un domeniu auditabil mai puțin abordat, datorita lipsei personalului auditor specializat în informatică, aspect care în perspectivă trebuie avut în vedere la fundamentarea și elaborarea Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității structurilor de audit intern din sistemul public. Pentru eliminarea deficitului de auditori cu expertiză informatică s-a acționat prin recrutarea unor persoane cu abilități și pregătire adecvate abordării acestui domeniu, dar mai ales prin cuprinderea auditorilor interni existenți în cadrul unor forme de instruire avansată, având tematici din domeniul tehnologiei informațiilor.

Deși, numărul instituțiilor în care auditorii au efectuat misiuni pe această temă în anul 2006 a fost destul de redus, misiunile de audit au urmărit principalele etape și fluxul operațional al sistemului informatic, respectiv: planul strategic, managementul și organizarea activității IT, implementarea sistemului informatic și securitatea datelor.

Printre deficiențele constatate de către auditorii din sistemul public de audit intern, menționăm:

- inexistența planurilor strategice și a planurilor anuale privind dezvoltarea sistemului IT, aprobate de către conducerea instituției - Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului;
- nu au fost implementate proceduri scrise, care să privească identificarea, organizarea, structurarea și monitorizarea responsabilităților privind aplicațiile informatice care asistă activități specifice - Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului; Primăria municipiului Băilești;
- nu au fost elaborate manuale de utilizare pentru instruirea utilizatorilor - S.C. Termoelectrica S.A. și S.C. Conversmin S.A.;
- inexistența unei politici de securitate informatică la nivelul entității publice privind sistemul de gestionare a parolelor la nivelul stațiilor de lucru și aplicațiilor informatice sau neschimbarea parolelor la intervale regulate de timp - SC Termoelectrica; Primăriile localităților Blaj și Băilești;
- nu există o procedură privind realizarea copiilor de siguranță – Primăriile localităților Călărași și Blaj;
- neinstalarea unui program antivirus pe toate stațiile de lucru - Primăria municipiului Sfântul Gheorghe;
- nu a fost elaborat un plan de recuperare a datelor în caz de dezastru - majoritatea entităților publice care au auditat acest domeniu;
- nu au fost elaborate criterii de performanță pentru evaluarea eficacității desfășurării proceselor IT - Ministerul Economiei și Comerțului, respectiv SC Electrica SA;
- atribuțiunile și responsabilitățile administratorului de rețea sunt formale - Primăria municipiului Călărași;

- lipsa administratorului de rețea care sa asigure dezvoltarea, întreținerea si integrarea sistemelor - S.C. Conversmin S.A.;
- nu exista personal de specialitate informatică, sau daca exista este insuficient, ori nu are cunoștințele actualizate - SC Conversmin SA, Avocatul Poporului, Primăriile municipiilor Călărași și Blaj.

2.2.6. Administrarea, gestionarea si utilizarea fondurilor externe

Procesul de administrare, gestionare si utilizare a fondurilor de preaderare a continuat în anul 2006 in funcție de rolul entităților publice pe fluxul operațional al derulării acestora - autorități de management, agenții de implementare, autoritati de plata, beneficiari și utilizatori finali. Structurile de audit intern din cadrul entităților publice implicate au desfășurat misiuni de audit care au avut ca teme principale:

- modul de gestionare a programelor PHARE sau ISPA de către Unitățile de Implementare a Proiectelor sau Agențiile de Implementare - Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Mediului si Gospodăririi Apelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Integrării Europene, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului;
- evaluarea controalelor interne referitoare la pre-autorizarea proiectelor, verificările premergătoare plăților si contabilizarea procedurilor de plăți - Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit;
- furnizarea de asigurări privind: modul de evaluare a proiectelor, respectiv dacă acestea sunt evaluate conform procedurilor acreditate, atât în stadiul implementării tehnice cât și în stadiul implementării financiare; eligibilitatea cererilor de finanțare și autorizarea corectă a cererilor de plată - Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Integrării Europene;
- evaluarea stadiului de pregătire (îndeplinire a criteriilor) pentru trecerea la Sistemul Extins de Implementare Descentralizată în managementul fondurilor europene de preaderare (EDIS) a agențiilor de implementare din cadrul entităților administrației publice centrale: Ministerului Muncii, Solidarității Sociale si Familiei; Ministerului Economiei și Comerțului; Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului; Ministerul Administrației și Internelor; Ministerul Agriculturii, Pădurilor si Dezvoltării Rurale, Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor; Consiliul Superior al Magistraturii etc.

Având la bază criteriile detaliate în Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind Pregătirea pentru Descentralizare Extinsă a Programelor PHARE, privind acordarea ajutorului statelor solicitante în cadrul strategiei de preaderare, concluziile auditorilor referitor la stadiul pregătirii pentru EDIS au fost următoarele:

- există sisteme definite pentru managementul fondurilor de preaderare, cu reguli interne complete de procedură, responsabilități instituționale și personale clare, la nivelul entităților implicate;
- există personal necesar competent, cu atribuții și sarcini de serviciu clar definite, cunoștințe de limbi străine, cunoștințe și experiență adecvată, pregătit pentru implementarea programelor comunitare;
- controalele interne includ o funcție de audit independentă și un sistem de raportare financiar contabil care corespund standardelor internaționale acceptate.

Aceste concluzii au fost formulate pentru toate agențiile de management și de implementare, mai puțin cele care funcționează în cadrul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, unde s-au constatat rămăneri în urmă în îndeplinirea criteriilor de acreditare.

Concluziile au fost corecte, fapt demonstrat de obținerea acreditării EDIS din partea Comisiei Europene înainte de data aderării, nefiind astfel blocat procesul de absorbție al fondurilor de preaderare după data aderării - Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, Ministerul Integrării Europene, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului. În continuare, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei urmează a fi supus procedurilor de acreditare din partea Comisiei Europene în semestrul I/2007.

În ceea ce privește administrarea, gestionarea și utilizarea fondurilor ISPA și PHARE auditorii au apreciat că sistemele de management și control intern ale structurilor implicate în gestionarea acestora există și sunt funcționale, dar necesitau să fie dezvoltate și îmbunătățite în vederea creării unui mediu de control adecvat pentru realizarea activității în condiții de eficiență și performanță. Principalele aspecte care necesitau îmbunătățiri la momentul auditării, identificate de auditorii interni în anul 2006 au fost:

- implementarea unei proceduri comune de management al riscului la nivelul factorilor implicați în implementarea fondurilor ISPA;
- îmbunătățirea calității și cadrului procedural aferent misiunilor de supervizare realizate de către Fondul Național la nivelul Agențiilor de Implementare;
- stabilirea unui cadru de către Fondul Național în ceea ce privește tipurile de nereguli care trebuie incluse în Rapoartele trimestriale de nereguli ale Agențiilor de Implementare;
- coordonarea implementării unei politici contabile unitare în ceea ce privește momentul înregistrării operațiunilor aferente proiectelor ISPA, în vederea îmbunătățirii pistei de audit, astfel încât să fie posibilă urmărirea cu ușurință a circuitului documentelor de la contractori la Fondul Național și invers;

- stabilirea cu acuratețe în procedurile de lucru a persoanelor responsabile în procesarea cererilor de fonduri, precum și a efectelor generate de nerespectarea unor etape procedurale;
- recuperarea sumelor plătite eronat;
- revizuirea înregistrării în sistemul informatic a plăților efectuate în cadrul Programului RICOP, prin reflectarea acestora, în mod corespunzător, în fișele de cont, în registrele jurnal precum și în balanțele de verificare;
- efectuarea unor reconcilieri cu agențiile de implementare în ceea ce privește datele și informațiile din programul PERSEUS.

Privind administrarea, gestionarea și utilizarea fondurilor SAPARD concluziile auditorilor au fost acelea că sistemele de management și control intern necesitau să fie îmbunătățite, în următoarele direcții:

- includerea în procedura scrisă a prevederilor și completărilor emise cu privire la înregistrările contabile referitoare la plățile efectuate din fonduri tampon;
- efectuarea de verificări periodice asupra sistemului de control existent cu privire la plățile efectuate de către Agenția SAPARD către beneficiari;
- respectarea „principiului celor patru ochi” în întocmirea reconcilierilor precum și realizarea verificărilor și întocmirea listelor de verificare aferente;
- realizarea demersurilor necesare pentru recuperarea sumelor neeligibile;
- modificarea procedurilor interne și introducerea unor prevederi care să menționeze obligativitatea, pentru toate firmele participante la licitație, de a prezenta situația acționariatului precum și modificările survenite pe parcursul timpului în structura acestuia;
- verificarea posibilelor conflicte de interese (acționari comuni la mai multe firme, acționari ai mai multor firme rude între ei, sedii comune etc.).

2.2.7. Activități specifice instituțiilor publice

Deși abordarea precumpănitoare a activităților specifice încă nu constituie o tendință generală în peisajul oferit de domeniile auditabile, abordate de structurile de audit intern la nivel național, remarcăm că în cursul anului 2006, auditorii interni au inclus în sfera auditabilă funcții și activități specifice care concurează la realizarea atribuțiilor principale ale entităților publice, după cum urmează:

- în sistemul economiei și comerțului a fost auditată activitatea de comercializare a gazelor, au fost evaluate activitățile privind transportul de gaze prin conducte sau privind mentenanța și reparațiile și a fost auditată activitatea unor organisme naționale care reglementează activități cu regim special - Agenția Națională pentru Deșeurii Radioactive; Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Metale și Resurse Radioactive;

- în sistemul muncii, solidarității sociale și familiei, au fost auditate modul de administrare și gestionare a fondurilor alocate pentru plata drepturilor de asistență socială și modul de acordare a ajutoarelor pentru încălzirea locuințelor cu energie termică și gaze naturale în sistem centralizat;
- în sistemul administrației și internelor, au fost abordate și tematici privind: reflectarea în contabilitate a fondurilor bănești puse la dispoziție în vederea organizării alegerilor locale, parlamentare și prezidențiale; managementul situațiilor de urgență; modul de preluare de către Instituția Prefectului a Serviciului public comunitar privind regimul permiselor de conducere și înmatriculare a vehiculelor și a Serviciului public comunitar pentru eliberarea și evidența pașapoartelor simple; modul de acordare a ajutoarelor umanitare locuitorilor afectați de fenomene meteorologice;
- în sistemul agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale, au fost realizate misiuni cu teme specifice, cum ar fi: auditarea formelor de sprijin financiar acordate producătorilor agricoli din sectorul zootehnic pentru creșterea producției de carne și a efectivelor de animale, inclusiv a fondului genetic; auditarea sprijinului acordat producătorilor, privind achiziționarea de tractoare, mașini agricole, echipamente agricole și combine; construirea de adăposturi de vaci, achiziționarea de juninci și instalații zootehnice; achiziționarea de dotări specifice noi în zona montană; achiziționarea motorinei pentru efectuarea lucrărilor agricole mecanizate;
- în sistemul justiției au fost efectuate misiuni de audit privind: protecția victimelor și reintegrarea socială a infractorilor; supravegherea executării pedepselor.
- în domeniul valorificării activelor statului a fost auditată gestionarea portofoliilor de participații și creanțe - Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului;
- din domeniul monitorizării, supravegherii și investigării entităților reglementate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare au fost auditate activitatea de supraveghere electronică și modul de acoperire cu resurse umane specializate în domeniul pieței de capital - Comisia Națională a Valorilor Mobiliare;
- în domeniul sanitar veterinar a fost auditat modul de derulare a "Programului de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii de boli de la animale la om și de protecție a mediului" - Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranță Alimentelor.

În cadrul acestor misiuni auditorii au formulat recomandări de natură specifică pentru remedierea deficiențelor semnalate, cu scopul de a contribui la îmbunătățirea acestor activități și îndeplinirea adecvată a obiectivelor principale ale instituțiilor.

2.3. Activități desfășurate de Ministerul Economiei și Finanțelor prin Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern și Comitetul pentru Audit Public Intern pentru îmbunătățirea activității de audit intern

2.3.1. Evaluarea activității Unității Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern (UCAAPI)

UCAAPI a fost evaluată în anul 2006 în contextul misiunilor de evaluare a progreselor înregistrate de România în vederea aderării la Uniunea Europeană privind îndeplinirea angajamentelor asumate la Capitolul 28 „Control financiar”. Evaluările au fost efectuate direct de experți ai Comisiei Europene – DG Budget și DG Extindere cât și de organisme independente de evaluare – SIGMA – Departamentul de control și audit.

Misiunile de evaluare au avut ca obiective generale identificarea progreselor în activitatea celor două unități de armonizare care implementează sistemul de control financiar public intern în România, cât și a direcțiilor de acțiune în viitor pentru creșterea eficacității sistemului de control financiar, dar și ca obiectiv specific, respectiv stadiul în care se află transferul controlului financiar preventiv în responsabilitatea exclusiv managerială.

Concluziile din rapoartele de monitorizare pot fi sintetizate astfel:

- România a aliniat sistemul de control public intern la standardele internaționale și buna practică europeană și are o strategie pe termen lung și un plan de acțiune realizabil;
- România dispune de reglementări legislative și procedurale pentru reorganizarea structurilor de audit și control, prin descentralizarea auditului intern, unități de armonizare pentru auditul intern și pentru sistemele de management financiar și control intern.

Principalele recomandări au privit:

- Continuarea procesului de întărire a capacității instituționale a UCAAPI cu privire la îmbunătățirea cadrului procedural specific activității de audit intern și apelarea în continuare la asistența Comisiei Europene, prin instrumentul de finanțare „Transition Facility”.
- Interconectarea cu structurile de audit de la nivelul ministerelor de linie.
- Întărirea sistemului național de pregătire profesională a auditorilor interni, în contextul în care România devenind țară membră a Comisiei Europene, nu mai beneficiază de unele instrumente financiare (PHARE).
- Dezvoltarea cooperării cu auditul extern – respectiv Curtea de Conturi a României.

UCAAPI a acționat în direcția implementării recomandărilor, în conformitate cu obiectivele și competențele sale, astfel:

- Completarea cadrului normativ privind metodologia de desfășurare a activității de audit public intern, în vederea alinierii acestora la standardele profesionale în domeniu, prin elaborarea ghidurilor practice pentru misiunea de audit intern privind activitatea IT, activitatea juridică și activitatea financiar-contabilă. Elaborarea ghidurilor au la baza prevederile art. 8, lit. c) din Legea auditului public intern, referitoare la dezvoltarea și implementarea unor proceduri și metodologii uniforme, bazate pe standardele internaționale. Ghidurile cuprind procedurile și documentele specifice structurate pe cele patru etape stabilite prin normele generale, având un pronunțat caracter practic. Ele pot fi utilizate de toate entitățile din sectorul public și pot fi particularizate în funcție de situațiile concrete întâlnite de auditorii interni.
- Ca urmare a unor modificări în structura administrației publice centrale s-au primit pentru avizare norme metodologice specifice. La nivel central, toate entitățile publice care au organizat compartiment de audit intern și-au elaborat norme metodologice specifice care au fost avizate de către UCAAPI.
- Pentru a putea beneficia de programul „Transition Facility” a fost elaborat un proiect pentru întărirea capacității UCAAPI în ceea ce privește dezvoltarea proceselor de asociere între entitățile publice mici pentru realizarea funcției de audit intern, precum și crearea condițiilor pentru atestarea profesională a auditorilor interni. Acest proiect a fost aprobat de Comisia Europeană, aflându-se în faza de lansare a cererii de ofertă, proiectul devenind operațional la sfârșitul anului 2007.
- Întărirea comunicării cu structurile de audit de la nivelul ministerelor se concretizează prin:
  - antrenarea auditorilor în misiuni intersectoriale, având ca temă gestionarea fondurilor europene, atât cele de preaderare cât și cele structurale, în anul 2006 fiind realizate două astfel de misiuni la care au participat 8 ministere și instituții centrale, în anul 2007 vor fi efectuate trei misiuni cu participarea a 10 ministere și instituții centrale;
  - seminarii pe teme comune de audit – pentru funcțiile suport ale entității publice – resurse umane, achiziții publice, IT, juridic, contabilitate, financiar, în anul 2006, fiind organizate patru întâlniri;
  - întâlniri de lucru periodice, trimestrial.
- Între Curtea de Conturi a României și Ministerul Economiei și Finanțelor – UCAAPI a fost constituit un grup de lucru care a elaborat proiectul protocolului care definește principalele componente ale cooperării, compatibilizarea metodologică, coordonarea planurilor de audit, asigurarea schimbului de informații și coordonarea pregătirii profesionale unitare a auditorilor.

Intrarea în efectivitate a protocolului este condiționată de adoptarea noii legi de organizare și funcționare a Curții de Conturi a României care se află în acest moment în Parlament.

2.3.2. Evaluarea activității Comitetului pentru Audit Public Intern (CAPI)

Potrivit atribuțiilor legale în realizarea obiectivelor activității de audit intern, Comitetul de Audit Public Intern a analizat și a emis avize favorabile la principalele documente elaborate în cursul anului 2006:

- Planul anual de activitate al UCAAPI;
- Propunerile de modificare/completare a normelor generale privind exercitarea activității de audit intern;
- Ghidurile procedurale (ghidurile practice pentru misiunea de audit intern privind activitatea IT, activitatea juridică și activitatea financiar-contabilă);
- Toate rapoartele de evaluare a activității de audit intern și cele privind evaluarea controlului financiar preventiv la instituțiile administrației publice centrale;
- Rapoartele anuale de activitate.

Opiniile și avizele favorabile ale membrilor Comitetului au consolidat rezultatele acțiunilor întreprinse de UCAAPI, concretizate și în recomandările formulate, care au condus la creșterea calității în ansamblu a sistemului de audit intern din sectorul public. Astfel:

- Au fost analizate rapoartele a 9 ministere importante care prezentau stadiul implementării funcției de audit intern. Aceasta a permis Comitetului să identifice principalele categorii de probleme cu care se confruntă entitățile publice în creșterea eficienței cu care este utilizat auditul intern. În același timp, membrii Comitetului au purtat discuții directe cu șefii structurilor de audit intern din aceste instituții, reușind să-și formeze o imagine globală asupra stadiului implementării auditului intern.

Recomandările membrilor Comitetului s-au concretizat în susținerea ideii de creștere a capacității de audit din instituțiile publice, atât ca număr, dar mai ales prin calitatea personalului, schimbarea percepției managementului față de activitatea de audit, astfel încât să scadă ponderea acțiunilor de control efectuate direct de auditori.

Opinia generală emisă de Comitetul de Audit Public Intern evidențiază progresul vizibil înregistrat în implementarea auditului intern.

- Au fost analizate un număr de 18 rapoarte de evaluare a mediului de control intern la diferite ministere sau instituții publice centrale, pentru a se stabili oportunitatea retragerii controlului financiar preventiv delegat exercitat de Ministerul Finanțelor Publice la ordonatorii principali de credite.

Membrii Comitetului pe lângă informarea din rapoartele de evaluare, au avut discuții directe cu managementul superior din ministerele evaluate, astfel încât și-au formulat o opinie bine fundamentată în ceea ce privește oportunitatea retragerii.

Recomandările formulate au privit crearea unui mediu favorabil controlului intern, întărirea controlului financiar preventiv propriu și respectarea independenței profesionale a acestuia.

- Au fost analizate proiectele privind îmbunătățirea cadrului procedural în activitatea de audit intern, referitoare la includerea noilor standarde de audit intern apărute după 2004, cât și a celor care au fost revizuite. De asemenea, au fost evaluate și ghidurile profesionale elaborate în anul 2006 – privind activitatea IT, juridică, achiziții publice și financiar-contabilă. Membrii Comitetului au emis o opinie favorabilă, apreciind nivelul analitic de prezentare al misiunilor de audit, caracterul concret al acestora, cât și utilitatea lor pentru munca de zi cu zi a auditorilor interni.
- Analiza misiunilor de audit la nivel intersectorial, privind stadiul pregătirii României de a utiliza finanțarea europeană nerambursabilă în sistem descentralizat (EDIS), a permis evaluarea celor patru criterii de acreditare, cât și confirmarea aprecierii auditorilor interni asupra probabilității obținerii acreditării – cu excepția Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, toate celelalte entități publice implicate în derularea fondurilor de preaderare privind acreditarea EDIS până la finele anului 2006.

CONCLUZII

Din evaluarea funcției de audit intern realizată în anul 2006 la nivelul sectorului public a rezultat faptul că aceasta este organizată și funcționează efectiv într-un număr de 2170 entități publice (55,8%), cel mai mare deficit fiind localizat la instituțiile publice locale (comune). Ministerul Economiei și Finanțelor urmează să completeze, în anul 2007, cadrul legislativ și procedural pentru implementarea sistemului asociativ, conform căruia entitățile publice de interes local se vor putea asocia pentru a beneficia de servicii de audit intern în comun, reducându-se costurile acestei activități, concomitent cu creșterea posibilității de a recruta auditori de calitate.

Continuarea activității de perfecționare a pregătirii profesionale reprezintă o direcție importantă de acțiune, care trebuie să conducă la însușirea tehnicilor și instrumentelor specifice muncii de audit, dar și pentru actualizarea cunoștințelor în domeniile auditabile, urmând să se demareze procesul de acreditare profesională a auditorilor interni din sectorul public.

În anul 2007, la nivelul sistemului de audit intern vor avea loc mutații între tipurile de audit abordate, în sensul deplasării de la verificarea exhaustivă a conformității către abordarea modernă a auditului intern bazat pe evaluarea sistemelor de management a riscurilor și de control intern, precum și a elementelor privind performanța activităților, crescând astfel valoarea adăugată activităților entităților publice.

MIHAI SPRÂNCEANĂ
DIRECTOR GENERAL